

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Co/1/2021
Identifikačné číslo spisu:	5120211914
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:5120211914.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovéj, v spore žalobcu: EuroSpotrebiteľ, so sídlom Sládkovičova 1222/73, 024 04 Kysucké Nové Mesto, IČO: 51 428 148, proti žalovanému: Stredoslovenská energetika, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 8591/4B, 010 47 Žilina, IČO: 51 865 467, v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15C/1/2020-94 zo dňa 31. marca 2021 takto

rozhodol:

Rozsudok krajského súdu p o t v r d z u j e.

Žalovaný m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „súd prvej inštancie“, resp. „súd“) rozsudkom zo dňa 31. marca 2021 zamietol žalobu o určenie, že: a) tvrdenie, že v relevantnom období 2016 a nasl. dodávateľ elektrickej energie ako zmluvná strana nie je povinná rešpektovať platne zmluvne dohodnutú individuálnu zľavu 79 % z ceny dodávok elektrických energií, resp. zmluvné podmienky ako také, s odberateľom ako spotrebiteľom, napriek tomu, že zmluvné strany v zmluve zľavu akceptovali bolo a je nekalou obchodnou praktikou v neprospech spotrebiteľa; b) tvrdenie, že z dodávateľom akceptovaného návrhu zmluvy spotrebiteľa ako odberateľa nešlo o platne zmluvne dohodnutú individuálnu zľavu 79 % z ceny dodávok elektrických energií, resp. zmluvné podmienky ako také, napriek tomu, že zmluvné strany v zmluve zľavu a zmluvu akceptovali, bolo a je nekalou obchodnou praktikou v neprospech spotrebiteľa; c) v relevantnom období 2016 a nasl. nezákonné neposkytnutie alebo upieranie dohodnutej individuálnej zľavy 79 % z ceny dodávok elektrických energií dodávateľom el. energie a nerešpektovanie zmluvných podmienok ako takých, s odberateľom ako spotrebiteľom, napriek tomu, že ich zmluvné strany v zmluve akceptovali, bolo a je nekalou obchodnou praktikou v neprospech spotrebiteľa a o uloženie zákazu žalovanému používať vyššie špecifikované nekalé obchodné praktiky (I. výrok). V II. výroku rozhodol, že žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

1.1. Krajský súd ako súd prvej inštancie (§ 31 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“) zistil, že žalobca je právnická osoba, založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa, evidovaná

na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky od 23.02.2018 pod č. VVS/1-900/90-53198. Žalobu odôvodnil žalobca tým, že žalovaný si ako dodávateľ elektrickej energie na trhu uplatnil nekalú spotrebiteľskú prax v právnej veci spotrebiteľa - odberateľa elektrickej energie D. Š. na základe zmluvy z 19.11.2015, v ktorej si individuálne písomne dojednali zľavu 79 % z ceny za energiu. Spotrebiteľka v r. 2015 z iniciatívy žalovaného požiadala o zmenu dodávateľa elektrickej energie. Po doručení nepodpísaného návrhu zmluvy a všeobecných obchodných podmienok nesúhlasila s predformulovanou zľavou 9 % za dodávky z ceny energií, zmenila ju na 79 % na 24 mesiacov a takto zmenenú zmluvu na formulári vlastnoručne podpísala 14.11.2015 a zaslala poštou žalovanému. Ten zmluvu akceptoval a podpísal a zaslal rovnopis alebo kópiu spotrebiteľke v znení 79 % zľavy. Následne začal dodávať energiu v zmysle zmluvy, no spotrebiteľke svojvoľne upieral zmluvné výhody. Tvrdenie žalovaného, že ako zmluvná strana nie je povinný rešpektovať platne zmluvne dohodnutú individuálnu zľavu 79 % z ceny dodávok elektrických energií, tvrdenie, že nešlo o platne zmluvne dohodnutú individuálnu zľavu 79 % z ceny dodávok elektrických energií, ako aj neposkytnutie dohodnutej individuálnej zľavy 79 % z ceny dodávok elektrických energií a nerešpektovanie zmluvných podmienok ako takých napriek tomu, že ich zmluvné strany v zmluve akceptovali, žalobca označil za nekalú obchodnú prax v neprospech spotrebiteľa, čo je nezákonnou praxou v rozpore s právami spotrebiteľa. V doplnení a oprave žaloby žalobca poukázal na ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach a rozhodnutia Ústavného súdu SR, ktoré sa zaoberali ochranou práv spotrebiteľa, odčítaval ustanovenia Občianskeho zákonníka o úprave spotrebiteľských zmlúv aj ustanovenia zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov s poukazom aj na jeho prílohu 1. ohľadne obchodných praktík, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé.

1.2. Aplikujúc ustanovenie § 301 a nasl. CSP krajský súd zdôraznil, že v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach skúma neprijateľné zmluvné podmienky a nekalé obchodné praktiky nezávisle od okolností konkrétneho prípadu. K vysloveniu neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo nekalej obchodnej praktiky teda nedochádza v individuálnom spotrebiteľskom spore, ktorého stranami sú dodávateľ a spotrebiteľ. Právna úprava abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach predstavuje implementáciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23.04.2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov. Ide o osobitný typ konania, ktorého zmyslom a účelom je vysloviť neprijateľnosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách alebo určiť obchodnú prax za nekalú mimo rámca konkrétneho sporu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, na podnet špecificky legitimovaných subjektov a so špecifickými účinkami rozsudku. Pokiaľ sa žalobca ako špecificky legitimovaný subjekt na podanie žaloby v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach môže domáhať vyslovenia neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve a nekalých obchodných praktík, okolnosti týkajúce sa neprijateľnej zmluvnej podmienky alebo nekalých obchodných praktík musia vyplývať zo zmlúv alebo iných zmluvných dokumentov súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou alebo z konania v rámci uplatňovania nekalých obchodných praktík vo vzťahu k ich používaniu, vo vzťahu k vopred neurčenému okruhu spotrebiteľov, nie v závislosti od okolností individuálneho konkrétneho prípadu. Žalobca videl nekalé obchodné praktiky, označené v žalobe, vo vzťahu k zmluvne dohodnutej individuálnej zľave 79 % z ceny dodávok elektrickej energie, nedomáhal sa vyslovenia nekalej obchodnej praktiky dodávateľa vo vzťahu k vopred neurčenému okruhu spotrebiteľov. Rovnako sa domáhal súdneho rozhodnutia v závislosti od okolností konkrétneho prípadu (79 % zľava z ceny dodávok elektrickej energie bola uvedená iba v individuálnej zmluve o združenej dodávke elektriny uzavretej medzi žalovaným dodávateľom a odberateľkou D. Š.).

1.3. Krajský súd konštatoval, že aj v prípade konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach možné vychádzať z definovania nekalých obchodných praktík ako je uvedené v § 7 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa § 7 ods. 2 zák. č. 250/2007 Z. z. obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Aj z tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že používanie nekalých obchodných praktík musí byť orientované na určitú skupinu spotrebiteľov, nie na individuálny prípad, pričom práve v dôsledku nekalej obchodnej praktiky by sa mal spotrebiteľ dostať do zhoršenej situácie z dôvodu konania dodávateľa. Za nekalú obchodnú prax v zmysle § 7 ods. 4 uvedeného

zákonu sa považuje najmä klamlivé konanie a klamlivé opomenutie konania podľa § 8 a agresívna obchodná praktika podľa § 9. Zoznam obchodných praktík, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé, obsahuje príloha č. 1 zák. č. 250/2007 Z. z. Klamlivé konanie a klamlivé opomenutie možno všeobecne charakterizovať ako obchodnú praktiku, pod vplyvom ktorej spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, alebo v dôsledku klamlivého opomenutia prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal. Pri agresívnej obchodnej praktike sa vo vzťahu k spotrebiteľovi zo strany dodávateľa používa najmä obťažovanie, nátlak vrátane použitia fyzickej sily alebo neprimeraný vplyv. Žiadna takáto okolnosť zo žaloby vo vzťahu k žalovanému dodávateľovi nevyplyva. V tomto smere nekalá obchodná praktika žalobcu zo strany žalovaného nebola ani konkretizovaná a špecifikovaná, a už vôbec nie vo vzťahu ku klamlivým obchodným praktikám alebo agresívnym obchodným praktikám, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé tak, ako to vyplýva z prílohy č. 1 k zák. č. 250/2007 Z. z.

1.4. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP (o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí) v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP (súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci). Žalovaný ako strana v konaní, ktorá mala úspech vo veci, by mala nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, avšak žalovanému žiadne trovy konania nevznikli [za žalovaného konal zamestnanec žalobcu (správne ma byť žalovaného, pozn. odvolacieho súdu), pojednávanie vo veci nebolo nariadené, so zabezpečením a predložením dôkazov žalovanému nevznikli výdavky a pod.], preto súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Žalobca podal proti rozsudku krajského súdu odvolanie tvrdiac nesprávne právne posúdenie veci, s návrhom, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie tak ako je uvedené v žalobe alebo zabstraktní enunciat; inak aby tento rozsudok zrušil a vrátil vec na nové konanie a rozhodnutie. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

2.1. Nesprávne právne posúdenie veci žalobca (ďalej aj „odvolateľ“) videl vyriešenie otázky nekalej praktiky a procesnej prípustnosti žaloby o abstraktnej kontrole. Za nespochybniteľné označil, že žalovaný uplatňuje na trhu nekalú praktiku a účelovo klame spotrebiteľov v platnosti zmluvných podmienok. Nie je významné, či ide o praktiku nekalu uplatnenú proti jednému spotrebiteľovi alebo viacerým, na vyšetrovanie všetkých potencionálne poškodených spotrebiteľov žalobca a obdobné subjekty nemajú personálne kapacity alebo vyšetrovacie kompetencie. Za denegatio iustitiae odvolateľ označil skutočnosť, že v danej veci súd odmietol meritórne preskúmať riadne identifikovanú nekalú praktiku. Ak by bolo cieľom zákonodarcu abstraktnú kontrolu podriaďiť a sprístupniť len skupinovej ochrane, potom spotrebiteľ vystavený individuálnemu neoprávnenému útoku by nemal oprávnenie na ochranu pred porušovaním práv spotrebiteľa. Nekalá praktika alebo nekalá zmluvná podmienka je nekalá ex lege, nie z dôvodu či je uplatnená raz alebo viackrát, jedenkrát proti spotrebiteľovi (jednotlivcovi) alebo jedenkrát proti skupine. Aj CSP je postavený na tom, že ak súd hoci v individuálnom žalovanom prípade zistí nekalé praktiky a neprijateľné zmluvné podmienky, ex offio ich vysloví v rozsudku.

2.2. Odvolateľ namietol aj zmätočnosť enunciatu, lebo boli zamietnuté zjavne nekalé praktiky a v dôsledku enunciatu sa táto aprobeje ako legálna, čo je v rozpore so zákonom. Aj okolnosť uplatnenia nekalej praktiky v žalovanej veci údajne len proti jednému spotrebiteľovi je rovnako zakázaná ako proti skupine. Rovnako ide o okolnosť, na ktorú súd nemá prihliadať, pretože súd má konať a rozhodovať bez závislosti od okolností konkrétneho prípadu, a preskúmať „žalovanú praktiku“ v kolízii s objektívnym právom, nie „kolíziu práv skupiny spotrebiteľov s dodávateľom“, na čo existujú hromadné žaloby spotrebiteľov. Zákon o ochrane spotrebiteľa chráni spotrebiteľa individuálne, nie ako skupiny, aj hlavným atribútom kolektívnej ochrany je docielenie ochrany jednotlivca, nie skupiny.

2.3. Odvolateľ nesúhlasil s odôvodnením krajského súdu, že vo vzťahu k žalovanému ako dodávateľovi nebolo preukázané používanie neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou a nekalé obchodné praktiky, ktoré by boli orientované na určitú skupinu spotrebiteľov, bez závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Za dôvodnú označil odvolateľ žalobu aj v prípade, ak bola v konaní preukázateľne uplatnená nekalá praktika hoci aj len v jedinom prípade; podmienka skupinového útoku dodávateľa vyžadovaná súdom je svojvoľná a v rozpore so zákonom aj logikou.

2.4. Odvolateľ uviedol, že „nekalé (protiprávne) obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom“

(ďalej tiež „nekalé obchodné praktiky“) sú akékoľvek nekalé konanie, opomenutie, nekalý spôsob správania alebo nekalé vyjadrenie, nekalá obchodná komunikácia vrátane nekalej reklamy alebo nekalého marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom v zmysle relevantných smerníc EÚ. Zdôraznil, že prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka má aj štát a súd. Žaloba o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach nie je len žaloba o abstraktnej kontrole v „kolektívnych veciach spotrebiteľov“, ale ide o širší a rozsiahlejší ochranný prostriedok na zabránenie nekalých praktík v prospech spotrebiteľa/ov aj ako preventívny inštitút.

2.5. Po citácii §§ 7 a 8 zákona o ochrane spotrebiteľa odvolateľ zdôraznil, že „zjavné nekalé protiprávne činnosti (postupy), spochybňovanie platnosti hoci aj len časti platnej zmluvy i zľavy v zmluve, nekalé nevykonanie zmluvy, nekalé neuplatnenie zľavy v neprospech spotrebiteľa v rozpore so zmluvou, klamlivé nekalé tvrdenia o obsahu a čiastočnej ne/platnosti zmluvy jednoznačne naplňajú konanie contra legem v neprospech spotrebiteľa, ktorý nemohol napr. riadne a včas využiť právo na odstúpenie k doručovanej zmluve v čase jej uzatvárania a po ňom, resp. mal nesprávne informácie od dodávateľa o akceptovaní zmluvy, informácie nevyhnutné a potrebné k zmene dodávateľa energie, keďže žalovaný toto využil zjavne vo svoj prospech a neprospech spotrebiteľa v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, dobrými mravmi, i zásadami poctivého obchodného styku. Súdom nesprávne nevzhladnutá údajná žiadna takáto okolnosť však zo žaloby žalobcu vo vzťahu k žalovanému ako dodávateľovi údajne nevyplýva a žalobcom v tomto smere nekalá obchodná praktika zo strany žalovaného nebola ani konkretizovaná a špecifikovaná, nie je správna ani pravdivá, nakoľko bola nad mieru abstraktnosti konkretizovaná v petite i žalobe, a v tomto rozsahu je napadnutý rozsudok vecne nesprávny, zmätočný, nevyporiadaný s dôvodmi žaloby“.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol potvrdenie odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu uplatniac si nárok na náhradu trov konania. Zotrval na dovtedajších stanoviskách a prednesoch. Postup odberateľky, ktorá bez upozornenia žalovaného ako druhej zmluvnej strany zmenila zmluvný formulár označil za postup priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, ktorým žalovaného uviedla do omylu. Stanovenie výšky poskytnutej zľavy nediskriminačne, jednotne pre určitú skupinu odberateľov žalovaným nie je nekalou obchodnou praktikou. Namietol charakter konania ako konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach v zmysle § 301 a nasl. CSP, lebo zo strany žalovaného nejde o uplatňovanie podmienok, ktoré by mali byť nekalými obchodnými praktikami, ktoré súd skúma nezávisle od okolností konkrétneho prípadu. Zľava vo výške 79 % bola, ako uvádza samotný žalobca, uvedená individuálne v zmluve uzavretej s odberateľkou D. Š..

4. Odvolacia duplika podaná nebola (§ 374 ods. 2 CSP).

5. Na základe odvolania podaného včas stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP) najvyšší súd ako súd odvolací (§ 31 ods. 2 CSP) vec prejednal v rozsahu určenom ustanovením § 379 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 177 ods. 2 písm. c/ a § 304 CSP. Z dôvodu, že odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa pri posudzovaní sporu zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní žalobcu a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia, a to z hľadiska, či v konaní (ne)došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 380 ods. 2 CSP). Dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, preto rozsudok krajského súdu s poukazom na § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd sa v zásade stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočností rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie, logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami žalobcu v odvolaní odvolací súd doplnil ďalšie dôvody.

6. Žalobca, vychádzajúc aj z obsahu jeho odvolania (§ 124 CSP), tvrdil existenciu nesprávneho právneho posúdenia veci, čo je odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

6.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením (§ 365 ods. 1 písm. h/

CSP) sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/4/2009).

7. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so zisteniami krajského súdu, ktorý dospel k správnym skutkovým aj právnym záverom týkajúcim sa predmetu konania. Súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku, s ktorým sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP) podrobne vysvetlil, že žalobca, ktorého žalobou sú súdy viazané, sa domáhal abstraktnej kontroly v spotrebiteľskej veci. Najvyšší súd ako súd odvolací na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia dopĺňa, že špecifikom konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, ako vyplýva z označenia tohto procesného inštitútu („abstraktný“) je, že na rozdiel od „klasického“ spotrebiteľského sporu s ochranou slabšej strany sporu (v ktorom sú procesnými sporovými stranami dodávateľ a spotrebiteľ), prebieha mimo rámca konkrétneho sporu o právo. Ako uvádza Slovník cudzích slov (akademický), abstraktum je niečo neživotné, vzdialené od skutočnosti, nejestvujúce, fikcia; opakom je konkrétnum (in Kol. Slovník cudzích slov (akademický). Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o., druhé, doplnené a upravené slovenské vydanie, 2005, 1054 strán, str. 21). Ide teda o abstraktnú kontrolu v pravom slova zmysle, kde sa pojmovovo nevyžaduje existencia sporu o právo (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 1042).

8. Žalobca je ako právnická osoba založená na ochranu spotrebiteľa nositeľom aktívnej legitimácie na podanie žaloby o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (§ 302 CSP). Pri plnení povinnosti pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu (§ 150 ods. 1 CSP) v žalobe a v konaní pred súdom prvej inštancie, ale aj v odvolacom konaní žalobca poukazoval na a zdôrazňoval individuálne písomné dojednanie zľavy z ceny dodávaných energií vo výške 79 % uvedené v individuálnej zmluve žalovaného a spotrebiteľky D. Š.. Zdôrazňoval, že poskytnutie takejto zľavy navrhla práve táto spotrebiteľka.

9. Základný rozdiel medzi individuálnym spotrebiteľským sporom a konaním o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (ktoré sú obidve systematicky zaradené v prvom diele druhej hlavy tretej časti Civilného sporového poriadku) spočíva v účinkoch rozsudku súdu. Kým rozsudok súdu v súkromnoprávnom individuálnom spotrebiteľskom spore (v ktorom má súd tiež právo vysloviť neprijateľnosť dojednanej zmluvnej podmienky, a to aj bez návrhu v zmysle § 298 ods. 1 CSP) má účinky inter partes (t. j. voči stranám konkrétneho sporu), rozsudok vyhlásený v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach má účinky erga omnes (teda je záväzný pre každého).

10. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatuje, že odvolateľ v žalobe, v konaní pred súdom prvej inštancie ani v odvolacom konaní neuviedol také skutkové tvrdenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že účinky požadovaného rozsudku (v prípade vyhovenia žalobe v znení navrhovanom v opise skutkových okolností a v žalobnom petite žalobcu) by malo účinky erga omnes. Naopak, z priebehu celého konania je zrejmé, že žalobca sa snaží ochrániť individuálne záujmy spotrebiteľky D. Š. vyplývajúce z ním samotným tvrdenej individuálne dojednanej zľavy vo výške 79 % z ceny dodávaných energií. Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolateľ opomenul, že vpísanie číslice 7 pred žalovaným predtlačenú číslicu 9 v rubrike formulárovej zmluvy upravujúcej výšku zľavy z ceny dodávanej energie do žalovaným predtlačeného zmluvného formulára zmluvy by v inom type súdneho sporu vyvolalo potrebu dokazovania o platnosti takéhoto individuálneho zmluvného dojednania, ktoré však v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach automaticky nemohlo mať účinok na iné, hoci aj prípadne individuálne dojednané zľavy. Dôvod je ten, že takúto výšku zľavy (číslicu 7 pred číslicu 9) do (návrhu) zmluvy vpísala spotrebiteľka, nie žalovaný. Z podstaty právnej úpravy ale vyplýva, že nekalú obchodnú prax v zmysle § 7 ods. 2 a § 8 zákona o ochrane spotrebiteľa nemôže použiť spotrebiteľ voči dodávateľovi, ale naopak, môže ju použiť dodávateľ voči spotrebiteľovi. Skutočnosť, či v dôsledku

uvedeného správania spotrebiteľky bola individuálna zmluva uzatvorená platne, alebo sa tak nestalo, však nie je predmetom dokazovania v žalobcom vymedzenom type (tohto) súdneho konania.

11. Odvolací súd poukazuje aj na čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorý v odseku 1 ustanovuje, že zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. V odseku 2 dopĺňa, že podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. V prejednávacom spore to ale bola spotrebiteľka, ktorá sa pokúsila individuálne, napriek (dodávateľom) predbežne formulovanej štandardnej zmluve, ovplyvniť podstatu (výšku) zľavy z ceny dodávanej elektrickej energie, a to nie ku svojej škode, ale vo svoj prospech.

12. Ak žalobca v odvolaní naznačil svoj nesúhlas s odôvodnením rozsudku krajského súdu ako súdu prvej inštancie, k tomu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd uvádza, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje pre záver, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka (od 01.07.2016 strany sporu, pozn. odvolacieho súdu) na spravodlivý proces (pozri rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Odvolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska prípadnej namietanej vady v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP vychádzal z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej iba skutočnosť, že sa dovolateľ (v prejednávacom spore strana sporu, pozn. odvolacieho súdu) s právnym názorom odvolacieho súdu (v prejednávacom spore s názorom súdu prvej inštancie, pozn. odvolacieho súdu) nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

13. Iné odvolacie dôvody, ktorými je odvolací súd viazaný, odvolateľ netvrdil, a to ani vo vzťahu k výroku o trovách konania (II. výrok), hoci aj tento odvolaním formálne napadol. Nakoľko ide o závislý výrok (§ 379 písm. a/ CSP) od výroku vo veci samej, odvolací súd ho podrobil odvolaciemu prieskumu a po zistení jeho vecnej správnosti aj súladu s právnou úpravou aj tento výrok potvrdil.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný a vzniklo mu proti žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 1 CSP).

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP (§ 447 písm. e/ CSP).